

د. بهدرخان سندی

زیمسارین چیسای

Dr.Bedirxan Sindî

ZÊMARÊN CÎYAY

Duhok 2003

Weşanên
Malpera
Amûdê

وێشانین
مالپهرا
عامودی

ZÊMARÊN CÎYAY

Helbestên : Dr.Bedirxan Sindî

Çapa Yekan 2002

Derhênana Hunerî ya çapa Dicîtal :
Hekar Findî

ji Weşanên Malpera Amûdê Hijmar (21)
www.amude.com
info@amude.com
2 / 2003

Hemû mafên çapê parastîne bo Helbestvanî
û malpera Amûdê

Bo Pêwendîkirinê bi helbestvanî
badirxansindi@yahoo.com

پیش کیّشہ بو ..

روحاً وی کہسی ییّ کو من ل بچویکائی ییّ ب دزیکئی فہ
بہریّ خو ددا وینا وی یا فہشارتی ل بنیّ جانتہیہکا بابیّ من
و دہمیّ من گوتبایّیّ ئہفہ کی یہ، دگوتہ من .. نہکاریّ
تہیہ.. دیّ مہزن بی دیّ زانی کی یہ..

ئہریّ.. من زانی کی یہ.. وہلیّ من ہیشتا نہزانی یہ دیّ
کہنگی (ہمی) ہیفی ین خودانیّ وینّی ب جہ ئین.. دیّ
کہنگی ئہو وینہ ل دیوارین (ہمی) کوردستانیّ ئینہ
ہلاویستن..

خودیّ وو .. تو بیّزی ئہز دیّ بہری مرنا خو ویّ مرادیّ
بینم..؟ بو تہیہ خودانیّ وینا فہشارتی د دلیّ مہدا.. ہەر و
ہەر.. بارزانی ییّ نہمر...

بہدرخان سنڌی

پیش گوئن

هوزان.. دهرده. ئیشه.. مروقی دگرت وهلی دهردهکی
خوشه.. ئیشه کا تام شینه.
مروقی هوزانقان ژ نزل را ب مهیا کوقانی یی
سهرخوشه و بهرهو نه به دیه تی دچت و گورزین پسپارا ددته
بهرسینگی خو.. چه وا.. کهنگی.. بوچی..؟
جه نه گهر گه هشته بهرسقی یان نه گه هشت، نه خه مه
وهلی خه م د نهویاتی یا ژبانا وی دایه.. د هه بینا وی دا
یان هویه.. نهو خه م یان نهو نه ئیمناتی یا هه بینی (القلق
الوجودی) هیقینا نه فراندن و داهیتانی یه.
مروقی هوزانقان دی باژیره کی ژ په یقین یاقیت و له عمل
و زیف و زبیرا ئافاکت لسه ر لیثا دهریا یا نه قینی یه کا بی
سنوبر وهلی نزان و نه قیت بزانت و پی تقی نینه بزانت کو
نهو باژیری بدهستی وی هاتی ئافاکرن هند پر بهایه و نهو
دهریا یا لبه ر وی باژیری چه ند کوبره و چ ل ره خی دی یی

ثاقی ههیه .. ئەڤه نهکاری هوزانقانی یه دبت کاری
خویندهقانی هوزانا بت، نهمازه سهنگهقانا ..
هوزانقانه تی عشقه .. ئەقینی یه وهلی (دلبهه) ب
گهلهک شیوهیان و رهنگان تیتته هوش و نههوشی یا
هوزانقانی .. دلبهه .. مروقه یان وهلاته یان ئومیده یان
مللهته یان سروشته یان شورشه یان بهرراوهستانه .. یان ..
یان .. یان.

ئەڤ نهساخی یا مهژی گوتی .. هوزان .. بهری چل سالا
ئەزی گرتیم .. و من نهقیت چ جارا چارا قی نهساخی یی
بکم .. هوزانین من گهلهک جارا دهاتن قهشارتن .. کومهکا
هوزانین من جارهکی ل بهغدا ب (اتلاف) ی هاتن حوکم
کرن ل چاپخانا (الحرية!!). گهلهک ژ بهرهه می من مخابن
د ثاقی دا چون .. ئاڤا ژیاننا ئالوز. دفتهرهکا هوزانین من
بهری ههژده سالا بهرزهبی و ئەز چ جارا نهشییم وی
دفتهری ژ بیهر بکم لهوا هین دی هنده هوزانا ل قی دیوانی
بینن نه تمام کری نه چونکی هند ژوی دفتهری تیتته بیهرا من
و گهلهک هوزان ب ئیک جاری نائینه بیهرا من.
ژ دهست پیککی من هوزانین خول سههه ئاواپی
کلاسیکی قههاندن و مهلاپی جزیری و ئەحمه دی خانی کار
ل من کرینه.

ئوشت و ئەگەرین سەر بلندیا من ب ملله تی کورد
گەلەکن وەلێ ئێک ژ وان ئەگەران ئەوە کو ئەقی ملله تی
جزیری و خانی هەبی یه ..

ل سالا ۱۹۷۵ی من دەست ب قەھاندنا هوزانین سەر
ئاوایی نوی کوری یه و ئەز ب هەردو رەنگان هوزانا د
قەھینم و هەردو رەنگ ب من خوشن و هەر رەنگەکی
(میزاجا) خولنک من هەیه .

من دقیت ئەز تیبینی یه کێ خویا بکم ئەوژی پێوەندی
ب (املاء) ئ هەیه ، هەتا نھومە (املاء) هک لیکدای و
ئیک گرتی نینە ، لەو من هوزانین خول دیف لەفزا هوزانێ
نقیسی نە و هیقی دارم ژ خویندەقانیین هیژا لمن نەگرن
ئەگەر دهنده پەیقان دا نقیسینا من وانا نە هەف رست بن ،
هیقی دارم دی ئەو روژ ئیت ئەم هەمی کورد ژ
ئیسکەندەرونێ و هەتا کە لەھورێ ب ئاواپە کێ ئیک گرتی
باخقین و بخوینین و بنقیسین .

ئەز سوپاس کاری دەست گەھا سپیریژی مە کو ئەف
دیوانە ل چاپی دا و بەلاش کر . ئەز سوپاسی یا هوزانقانی
کوردی بەرکەتی و هەقالی خوشتقی سەیدا مۆید طیب دکم
سەرنقیسەری قی دەست گەھی کو پێ خوش بی دیوانا من
بکتە نوپارا دەست گەھا خو و ئەز پیروزیی ل هەمی

رهوشه ن بــرـبـن كـورد دـكم بو پـهـيدا بـونا دـهـست گـهـهـكا
وهـسا ل بادـينا كو دـئ ب نـانهـي يا خـودـئ بـته چـرايـهـك و
دـئ هـمـي كـوردـسـتـانـئ ب بـهـرـهـمـيـن بـهـرـكـهـتـي ب رـهـوش و
رـوهـن كـت.

ل دويمـاهـي بـيـن نـهـز سوپـاسـي يا كـورـئ خـو (هـيـژـا) ي دـكم
بـيـن كـو دـهـست خـهـتـا قـئ دـيـوانـئ و هـنـده دـهـست خـهـتـيـن دـي ژ
مـال نـيـنان دـهـرـئ و قـهـشـارتـن بـهـري مـالـامـه بـيـته (تـحـري) كـرن
دـهـمـئ نـهـز ل بـهـغـدا هـاتم گـرتـنـئ. نـهـگـهـر وـه نـهـكـريا نـهـف
دـيـوانـه و هـنـده كـتـيـبـيـن دـي چ جـارا رـونـاهـي نـهـدـديـتن.

به درخان سندي

بیره‌وه‌ریا بارزانی یی نه‌مر...

خانئ خانان جانی جانان(*) تو بکه لوتف و وهره
دل لبه‌ر ده‌ستی غوربه‌تی به‌ندی یه و بی مه‌فهره

ئه‌م ل به‌ر شه‌وقا هیقی یان چاف مه‌لی یه بی یه قه
تو بکه ره‌حمی ژ مریدان که‌نگی دی تو هی یه قه

بازی بازان شاهئ کوردان روھنی یا چاقتی مه‌یی
ئی مه‌ نالینه ژ دیری مه‌ی یا عشقامه مه‌یی

رازا عشقی ژ قیدم را دهرده یه و کوفانه دل
کی دی ساخ‌کت ژ ئه‌زل را دل گه‌شه و په‌روانه دل

ئایه‌تا کورسی ژ به‌رکر مه‌ جحیل و پیر و ژن
مه‌ دو‌عا بو شه‌ف و روژان ژ مه‌زار و ئینس و جن

شين بين نيـرگز ژ نوڤه بهر دهري ته کيا بهري
جاردن بخوين عهـندهليب نهو ژ عشقا دلـبهري

لي به لي دهستي خودايي نهوه نهققاشي قهدهر
وي وهسا نهـمرهک وي دايي سوتي يه ل مه جهـگهر

شينيبي و تازي ژ گهلي بون چهپ و راست و ژور و ژير
شهف و روژ خهـلکي گري بون کال و گهـنج و ژن ميـر

ملله تي کورد پر وهـفايه صوفي ين دهـستيـن تهـنه
روح ژ ئيشان پر سهـمايه عاشق و مهـستيـن تهـنه

نهري نهـي دل کاني نهو گول کا شهـمالا گهـش و هل
بوچي نازار بويه نازار بوچي بازار بوکـاقل

کا سياري هـلما مرنـي کاني ميـري ترس نهـزان
کا عهـگيدئ وان دلـيران نهـقرو مانه بي خودان

ئاڤا ناراسـي د پرست ئيرو کاني گهـمي ڤان
کاني خورتي خورته ميـران کا ميـڤقاني نهـخشي ڤان

لئ ب چونا ته ههر ئەمین سهر زهمانئ ته و بهرئ
چونكى تو ههئ و ههر ههئ ی روح و ویتدانئ، ئهريئ

دلبهر و ئاشق ههر ئیكن لئ بهلئ رهنگئ مهجاز
جار ب جارن ب ئیجازهت هن ل هن دئ كت جیاز

پر ئهئینا مللهتئ مه ئیکه گهل زاتئ مهلئ
ئهو ددل دا نیشته جئ یه لئ بهلئ چاقتئ مه لئ

زاهر و باتن ئیک كهسه دشرعهتا عشقا زهلال
ئهو و كوردینئ ئیک كهسن چ كهمال بن چ زهوال

گهر زهوالاته هاتبت ههر دئ مینئ تو و ههر
چونكى كوردینئ نامرت چاقت ههئاله بونهزهر

كو كهمالاته گههشته گهش ستیرا موشتهرى
تالعئ كوردان گهشایه مانئ تو ئهو پهروهري

وینه یا سوز و دلیران خوبایه سهر رویمهتئ
وهر بخوبین ئهئ ههئالان نایهتا خوش هیمهتئ

ئەو ژ زک ماک دا پلنک بو شاهدی حەبسا میسل
هیشتا زارو بو دەمی کو دیتی یه کوئان و کول

ئیش و دەردین ملله تی کورد وی ژ هینگی کرنه دەرس
شەهرەزایی و عەقل و جورئەت ئەو موکم لی بونه دەرس

شاهی بازان میری قادان وی نەبادان هزر و بیر
لەو ژ هینگی ئەو ل سینگی جانە بەخشین گەنج و پیر

سوز و پەیمان ئەم ددنتە گەل تەدا و ئالا وەدا
ئەم بمینین بوتە سەنگەر مەشخەلین ریکا وەدا

* جانی جانان: روح الارواح

بویکا کوردا

پیشکیش بت بۆ بزاڤا شریف پاشای یین کو خازناما ملله تی کورد سالا
۱۹۱۹ تی پیشکیشی جڭاتا ملله تان کری پشتی بدوماهی هاتنا شه ری
جیهانی یین ئیکتی.. ئەڤ هوزانه ل میهره جانا ئیکتی یا هوازانی کوردی سالا
۱۹۷۱ تی ل باژیری کهرکوکتی من خاند.

ئهی فهلهک بو ته دنالم بوچی نیگرگز چرمسین
ئهو چما بهختی مه هویه ههر بی دوست و بی کهسین

قەت دی هیت ئەو روژا مه دقیت کههنی یا واری بزیت
ژی قه خوبن دهستا ب هه لینین ژئی قه خوبن چەند مه بقیت

ئاگری سارو قه مری چاف مه لی یه گهش بیت
ئهو بوهارا تیهنی کوشتی هیقی دارم خوش بیت

کوردينۆ رابن ببينن بهر خه كئ ژار و زه عيف
دانه بهر پال و كيشانا خه نجه رهك دژوار ل ديف

ئهو وه ريسئ تئ ئالاندى هه ر ژ هريا بهر خى يه
پئ دكيشن سه ربرينئ بوى وه ريسئ نوخى يه

مه زنا ژ ميژه گوتينه دوژمنئ سه رئ خو كهو
دار بدارى تئ برينئ ده ستكئ بقرئ داره لهو

ئئ مه نالينه ژ بقرئ سه د هزار جارا هه وار
ئه م ب وى بقرئ كه تينه هند نه ساخ و بريندار

ئئ مه نالينه ژ ميژه بو حه تا فهك رو هن و گه ش
دا وه تئ رابن سه مايئ پويچ بكن بهر په رين ره ش

ئه قرو كانئ ل من وئ روژئ پر ژ خو شئ و رهنگه رهنگ
قه بگو هيزن بويكا كوردان ئه و تورينا شوخ و شهنگ

كانئ كهو بوچئ ناخوبن كانئ وارئ گول گولى
لئ د چه رين گورك و ريفئ بو شه لئ مار و كولى

کانی مزگهفتا مه تیدا سهد نقیژ روژی کریں
کانی دارگیزا تیدا شین گیزه تهر مه ژئی کریں

کانی ریباری پر بزاڤ کانی پیلین هیقی یی
کانی بیتری کاشقان گهش بکن کوردینی یی

کا گلاقیژا مه دیتی وهخته کی زیرین بژار
لهو مه گوتی هنده ئیدی ههر دی مینت نهو بهار

باخچه یی قینا نه مایی کی وه کر کافل بیت
تورینا بهختی مه نه ثرو کی وه کر زیز و سل بیت

نه ثرو کانی ل من وی روژی پر ژ خوشی و رهنکه رهنک
قه بگو هیزن بوبکا کوردان نهو تورینا شوخ و شهنگ

دا ببینم کچ و لاوان مل ب مل بینه شاهی یی
ببژکینم کول و ئیشان بهر حه تاڤا ساهی یی

دا بهه لینم ژ کوردا ئالا سهر چیاین پر ژ خوین
دا هاوارکم ژ دلئی سوتی ههر بژیت سهر بهست و ژین

نه گوننه ه و نه شهرمه ژي گهر مه ژي ئالا هه بت
نه ئومپيدهک کویر و دویره باوه ری ب سالا هه بت

دی ژ کلوخین وان شه هیدان ستینه کی دریتز قه دم
پی قه کم ئالایی کوردان دا بگه هت طاقا گهرم

بیژمه خه لکی قی جیهانی نا قی کوردا ژي هه یه
کی دی شیت نا قی مه تیک دت هندی کو رتبه ر هه یه

ئه قرو کانی ل من وی روژی پر ژ خوشی و رهنکه رهنک
قه بگوه یزن بویکا کوردان نه و تورینا شوخ و شهنگ

بگرنژینم به چکه شییران نه و هه لال و نه و رحان
پزو زاروکین شه هیدان نه و کولیلکین چ نه زان

بینه هیزکی ل ناف چناران خه فک و داقین خو قه دن
کیل و قیلان بچکلین بیژن ئیک دو خو قه دن

بیژنه شالیل و تفرکان وهرنه هیلینین به ری
وهرنه سهر گولب و چه قین خو بخوبین قی به رپه ری

به‌رپه‌را ژینامسه یا نوی ئه‌و ژیاننا دیر ژ ژان
دیر ژ سالسکی و ریمه‌تی سه‌رفه‌رازی بو شیان

کووترینو دادن ژ دادی بو خودی دادی نه‌کن
ئا‌هره‌مه‌ن ئه‌فروکه پیچ بی سه‌د تلیلی بو‌قه‌دن

* هنده ستران بیژان ئه‌ف هوزانه ستراندی نه وهک ته‌حسین طه و محمد

شیخو و شان

دستار

دهنگی دستتاری گـرینه
ئاخو فیغانو هه وارن
دهنگی دستتاری چيروكه
پر خه من هه می ژي ژانن
چيروکيڼ دهردين ژيانی
چيروکن هندهک پسيارن
قهسه نه بو مه دگيږينت
قهسه نه راستن نه نازن
بهیږه دستار بهیږه
خه مین مه گه لهک گرانن
دستارو دی تو بگيږينه
خه مو دهنگيته هه قالن

جاره کئی خه ما بهیله
مانابت جاره ک جودا بن
دستارو دانی تو هیرکه
پی بییژه بلا بزائن
بهییره دستار بهییره
پی خاسو برسی و نه ساخن
نه ئیکه دستار نه ئیکه
ههژده جار هزار هزارن
به لی پا دستارو چبکین
ل چار جهان نه قرۆ به لاقن

۱۹۶۸

* تحسین طاها ای گوتبی.

www.amude.com

18

info@amude.com

شیخ عبدالسلام بارزانی

(هزر و ژبان)

ناقئ شیخی شیخ عه بدول سه لام بو
کورد ئه قیندار و نازک که لام بو

ناقئ پیروز ناف کوردان به لاق بو
هزرا شیخی وهک بیهنا گولاق بو

مللهت ب جارهک دیتن شیخ ههقه
بی مهیل و میزاج پر راست و دهقه

چاک و دروست بو شیخی شورش دار
خودان هزر بو، بو کورد ئه قیندار

گهلهک ژ هزرین عه بدول سه لامی
پر کومه لی بون بو خاس و عامی

دورر و گهوههر و له‌عل و زیرینه
بیرین ره‌سه‌ن و پاک و کوردی نه

وهلات ئاف روپی ئه‌نیا زه‌لامان
کورد نابت بژین وه‌کی خولامان

تو بی ئیمانی گهر نه‌راست بیژ بی
گهر بو ملله‌تی تو نه‌خوین ریژ بی

ه‌رق و جوداهی قیت قه‌ت نه‌مین
عه‌دل و ئینساف قیت سه‌ری به‌هلین

شی کورن ب زور قه‌ت چی نابتن
مه‌لایی دورست ئه‌قی ناکتن

گوند ب مه‌سجید و مزگه‌فتان بتن
جهی کوم بین و جقاتان بتن

ههر گونده‌ک دقیت کومه‌له لی بت
ئه‌و دی حوکمی کت ده‌ستور دی قی بت

عەشیرین چەک دار ڤیت دورست ببن
دیف سەردارین خو پر هە ڤرست ببن

هەر جوتیارەک ڤیت عەردی خو هەبت
ب خو بچینت ملکی خو هەبت

شیخ عەبدول سەلام روژەک بی میثان
میثانی عەزیزی شیخی بریفکان

خودانین هەردو ریکین موبارەک
نەقشەبەندی و قادری ب جارەک

بریار دان خانندن ب کوردی بتن
مللەتی کورد پر هشیاری بتن

کورمانجی ئەو زمانی رەسمی
ئیسلامی بتن ئاویتی حوکمی

شیخ و زەلامان پیکه سیند خارن
بو ڤان داخازان پر هیز و کارن

تهلگرامهك دان شارى ستانبولى
ئاگاه داركرن سولتان بوشولى

«سىبه را خودى» كو نامه وهرگرت
دهمارى توركان سهري وى پيس گرت

گوت نه و چه وا كورد نه قروكه ويران
شهرته وان بكم كاقل و ويران

وى هيرش بره سهر كورد و كوردستان
مخابن هه قال گهل شىخى نه مان

شىخ عبدال سه لامى گهل بارزانى يا
سهري خو كرن ل دهشت و چيا

شىخى موبارهك دو هه يقان خو گرت
عهسكه ر گه لهك بون خوين گه لهك رشت

هندهك ژ ئاغان كه نكه نه و شىخان
گه لهك مخابن چون هارى توركان

لهوا نه چار بو چونک تيارى يا
ب قه در و قيمهت هاتن پيشاهيا

نهم نه فروكه كورد تهف ژ مار شه معون
پر سوياس كارين تاريخ ژى مه منون

شيخ ب خائينى هاته گرتنى
سوفى عه بدولاي دابو كوشتنى

دهستى شيخي گرت گوت هه ي شيخي من
قيت تو ته شريف كى مال و ناقى من

شيخ ژى نه چار بو نهو شهف بو ميثان
نهوى قهت نه كر دل رهشى و گومان

وى شهقى رابو ميثانى خو گرت
حوكمهت ئينايى خهلات ژى وهرگرت

مهلا مصطفى ميرى مه كوردان
نهو سى سالى بو ئينانه زيندان

دهيكا پر حورمهت ئه و ژي گرتي بو
فهرمانا هاتي ژ پاي تهختي بو

كو ته شريف كړي شيخي سيډاره
ئه و ل زينندان بون ل رهخ قناره

ميسل دهه ژا ژ بهر بي بهختي
والي له رزي سهه ر ده پي تهختي

والي سوله يمان كورئ نه ظيف بو
كورد بو به لي پا ئه و نه نظيف بو

شيخ عبدال سه لام ده سهه ك مه زنه
چه ندين نازك بو هند رهق ئاسنه

خودان ئيراده و ب هزر و بير بو
شه هيدئ كوردان سهه ردار و ژير بو

۱۹۹۵

دهرگههئ ژین و هیقی یا

دهرگههئ ژین و هیقی یا گرتی یه دیسا چما^(۱)
ما ژینا کورته ژین بت ما ژعهمرئ مه چ ما^(۲)

سپیدهیا بیتن چ لیبکهه م گهر دگهنجی دا نههات
نیرگزا واری مه وهربا و خوناقههک پیدانیههات

تاچهتا چهرخ و سهه ما مه نهه ما یاری بزبان
شینیی و گرین بو مه مان شهربهتا ئاه و خه مان

لهو دنالم لهو دکالم بلبلیو .. هیلین ههرفت
سهه هزار هیلین ههرفتن دژمنو تهحهق کهرفت

بلبللی بی کهس مشهخته و کاقله رهزئ گولان
ئاگرهک بهربی هئاقا و تالانا جهرگ و دلان

جانیکین کومیدا رهقین که تنه ناڤ چول و چیان
لورینا گورگا ل نیڤ شهقان بچاندن چه رگ و سی یان

ئاگرهک که ته دلّی مه و چریسکهک ژئی قه بهیی
که ته ئاسمانا و نقیسی کوردو تو هه بی و هه بی

دهرگه هی ژین و هیقی یا گرتی یه دیسا چما؟
ما ژژینا کورته ژین بت ما ژعه مرئی مه چ ما؟

ته دقیتن ئەز بمینم که تیئی باری خوبم
ئەز میثانی واری خوبم ده روزی مالی خوبم

باره کئی ئیک جار گرانه و په ساره ریکا مه ژئی
شیخ عوبهید و شیخ سه عیدی روهنه ریکاوال مه تی

فه نه رین تاریخی دگهشن روهن یا چاف ودلان
دی چ خوبنم بهر په ران ئاف رویی و ئیش و کولان

تازی یا قازی ژبیر نه کن بو بکن شینی هه ر سال
کوزرین گولین چیا یان نیرگزین شهنگ وشه پال

رسته کيڻ شه نقي بو قه دان جان فيداين راستي يي
چون سهر سي دار و قناران هه واره ل كورديني يي

عزت و خه بيري و قودسي مصطه فا نه و چار برا
روهني يا چاڤ و دلان هه ر گه شن نه و چارچرا

نه و چرايڻ ملله تينه شه وق قه دان بو مه له وا
بلبلين شهرمن دخوين كوردو دي رابه ژخه وا

دهر گه هي ژين و هيقي يا گرتي يه ديسا چما
ما ژ ژينا كورته ژين بت ما ژ عه مري مه چ ما

زانا ونه زان هه ر ئيكن كوردينو نابت نه قه
له و ژ ئيشا نه م دنالين هه ر ل مه دونيا شه قه

كاروانين شه قان دبورن لاوك و حهيران خوشن
رسته كيڻ ستيران دسوژن بو مه هارن له و گه شن

گوه بدن دهنگي بليان نه و چه وا بو مه دبسترن
خوشه لي دهنگي نارينان دلي مه تژي كولن

هەر ئەمەین هەتا ئەف ساڵە خەونە کە بشین بژین
و هک هەمی خەلکین جیهانی وان سنوبرا ژ خوڤه دین

خەونە کە بشیم ببینم دهڤه ری دلئ من خاست
نابتن بو مه ببینن ژترو ژوارن چهپ و راست

نابتن بو مه ته و افئا ئەو جهئ لئ مه م و زین
نابتن ئەڤرو ببورین ژ توخیبئ خانقین

نابتن بچم نک خانی بوڤه کم دلئ بخوین
نابتن بچم دیرسیمئ بکه لیشم دلئ بئهڤین

دهرگه هئ ژین و هیڤئ یا گرتی یه دیسا چما
ما ژرینا کورته ژین بت ما ژه مری مه چ ما

۱۹۷.

(۱) چما: بۆچی

(۲) چ ما: چەند ما

دلبهر... نه ساخه!

ئەو شەپالا ئەز ژى دىرم، ئەقرۆ كوڤانه گەلو
روندكيتن ريتز ريتز دبارن، ئەف چ فەرمانه گەلو

ئەز دزانم دلبهرا من، هەر يا پرژانه گەلو
لئ چەوا ژخه و نه رابى، ما نه ديلا نه گەلو..؟

ما نه نه وروزه.. بوهاره، ما نه سهيرانه گەلو..؟
ئەو چەوا بلبيل نه خاندن، بوچى قه مانه گەلو..؟

بلبيلك هات چەنگ شكهستى، گوتى: تالانه گەلو
شاعرو دلبهر نه ساخه، يا بئ ئەزمانه گەلو

دهردهكئى گرتى گرانه، نه ژ نازانه گەلو
كانئ نوژدار.. كانئ زانا، لهرزه و تانه گەلو

دل ژ دل ئه فرۆ پر کوله، دل بے سه میانه گه لو
هین دزانن کو ئه قیندار، توخمی لالانه گه لو

ئهو ژ به ژنی را چ شوخه، به ژنا خانانه گه لو
یان ژ رویمهت قهت نه بیژن، ئهو پهری خانه گه لو

دل به را چارده بوهارى*، ئه ف چ فیغانه گه لو
قهت دبت دل بهر نه ساخ بت، ئه ف چ له یلانه گه لو

ئه ژده هاك ئه فرۆ د زۆرن، زۆری خاقانه گه لو
هه ر ژ هینگی ملله تی مه، دیل و قوربانه گه لو

زاروین کوردان دکوشتن، مه ژی ده رمانه گه لو
دا پی ساخ بت شاهی فارس، دهردی مارانه گه لو

لی نهو مار چارسه رینه، خوین لی ئه رزانه گه لو
پی و ده ستین مه دیپشن، سه ر بی کیشانه گه لو

۱۹۷۵/۳/۲۱

* - ۱۹۶۱-۱۹۷۵

دلو من و ته مه دهرسوکا شرینی ږست

مه رست و مه رست و مه رست

ژ پرچا سه لویښی

لبره که څری «مه لی»

پشتا خو دایښی

مه رست

ژ سه مایښی

لی موخابن

سه د موخابن

گریکین گر

که تن ناف لبان

لبین ژتیک فر

له و سهر و بن
ته قنئی مه هات
خار و سست
موخابن سهد موخابن
ته قنئی مه هات نه دورست
ته قنئی مه هات نه دورست

* * *

مه رست و مه رست و مه رست
مه بو شربینی
ته شیا خو رست
مه بادا و بادا و بادا
وه فائی دهر ویش^(۱)
که وی شه مزینا
یی سه ودا و گیژ
لبر ته شیا مه
سه ما کر
لی موخابن
سهد موخابن

دهرویش بهیی
تهشی شکهست
داف فه رست
و تهقنی مه هات نه دورست
تهقنی مه هات نه دورست

* * *

مه رست و مه رست و مه رست
ب شاخین کویشی یان
ژ هریا هیقی یان
ژ کهریا سیابهندی
ژ ههوارین خهجن
خۆ لسه ر که لهخی
وهشانندی
ژ ههمی چبروکین نهقینی یا
نهقینی یا ب ترس
مه رست
لی کهسی نه کر پرس
نه خودی و نه کهس

موخابن
سه د موخابن
که س نه بی هه فرست
ته قنئی مه هات نه دورست
ته قنئی مه هات نه دورست

* * *

مه رست و مه رست و مه رست
ژ داڅین برویسی یان
داڅین زیرین
ل ئاسمانین فرهه
ل نیڅین شهقان
د ته یسین
گلولا ئاقرمیشی
مه هلکر
ل دور شیشا دلان
ژ ناڅ جهرگ و سی یان
لی بهر بهری سحاری
میری ته قن ریسان

ژ بی خهوی
ژ پیته نقست
ته فنی مه هات نه دورست
ته فنی مه هات نه دورست

۱۹۷۵

(۱) وهفائی: هوزانخانه کئی صوفی یه گه لهک سال ل شه مزینا ژیا یه ..

سترانا ملله تی

شیست وئیکی یازده رۆژا ژ هه یشا نه
قاره مانان گوتن ئەمەین پێش مەرگه
لاوی کوردا ب سەر چیا یان ب سەر که قه
قان چیا یان دهشت و زویران بهر نه ده

گه له ک دیره ئەم ببینین رۆژ هه لات
ئه گهر روینین خودی نادت چ خه لات
ژین گرانه یا نه خوشه بی خه بات
جان فیدانه جان فیدانه ئەی وه لات

پاله وانان پی خه باتی دانه سه
شورش ژینه ژین و خوینه و ری لهر
ئه و ئاگره ههر دی مینت ههر و ههر
ژین درێژ بی ئەی ملله تی تیکوشه

گهلهک خوشه مروف بژیت سهرفه راز
واهه شورش دهنگی فهدت خوش ناواز
گهلی کوردا بن رستهک ئیک نیاز
نهکو بژین ناف نه یارین خوین خواز

ههسپى منۆ.. دلبر مر

ههسپى منۆ لهزى نه كه
ئهز نه بلهزم
ئهز نه ئهزم
نه ئه و كهسم
دياره دلبر نه ما
تۆرينا چارده بهارى
خانما لىقين شه ما
چاڤ به له كا من
شوڤا من
دياره نه ما..

دياره مر
چۆ و نه ما

* * *

هه سپي منۆ له زى نه كه
لغاڤين خو نه جى
نه جى
هه سپي منۆ
نه گرى نه گرى
بيرا خو بينه
هه وارين مه
گرينا مه
به خته به ختا مه
ژ دل به رى قه بن
ده قا ل روميه تى نه دن
خاليين دره و بو چينه كن
كرت نه كن
گول ئاڤا ئه رزان
لى نه كن

خه لکینۆ
دی نه ساخ بت
دی مرت
ژی قه بن
چ لی نه کن
چ لی نه کن

* * *

هه سپی منۆ له زی نه که
له زی نه که
به خته به ختا مه
مه موی دوجارکی نه کوژن
سیا به ندی قه کوشتی
ل سیداری نه دن
ئا قروی زینی نه ریژن
به کروکا نه یین داوه تا
په زی حه سوپی شقان
بلا بسهر پیستیکا شکه ستی نه که قن
دی ژوردا که قن

دارهك ژپيسترکي کيمه
لي په زل دويډ بلوبلا خوش
سه رخواشه
ژارو په زو
ژارو هسو
ژاري دلبره را هسو
خه جو
هه سپي منو
له زي نه که نه ز نه بله زم
دلبره را من
شوڅ وشه نگا من
شه کرافا زه هرداي
روژ ب روژ
دداني
هه سپي منو
نه گري نه گري
بيرا خو بينه
هه وارين مه
گرينا مه
به خته به ختا مه

خەنجەرا دەیکا مەمۆی
نەئینن
سینگى مەمۆی
دو جارکی
بەر بەرئ سىپىدئ
پى نەدرینن
دەیکا کۆرە نەنیاسى
گەلۆ بۆچى نەنیاسى
هەسپى منۆ
نئ مە دنیاسى
نئ مە دنیاسى

هاقینا ۱۹۷۵

گهرهانهک د کورستانى دا

هاڅين بوچوم شننگارى
هيـثـيرال دهم نوبارى

من ديت ل وپري جـوانهک
ئاور ددا ژئـالـهک

تيتى يا زيرال سه رنهى
دلى من گـرت و هنجنى

من گوتى کچا کى يى؟
تورينا کيش مالى يى؟

توگولا کيش باغچى يى؟
نيرگزا سه رى کى يى؟

گوتی ئەز کوردستانم
خوشتتقی یا کوردانم

ئەڤیندارا شععرانم
کەتیمە دەست نەزانا

هاتیمە دیار بە کەری
جەهێ پیران و بەفری

نالینا کەهوی تین
بریندارە وی دکتین

من گوتی کەهوی کێ یی
چمال ناڤ بەفری یی

چرا یی برینداری
خوینداری دەستت کێ یی

گوتی ئەز شیخ سەعیدم
بو کوردستان مریدم

شيخ سه عيڊي پيرانم
شورش فاني كوردانم

بي كهس و بي خودانم
كه تيمه دست نه يارا

بو مه هابادي گه پيام
وهك دارا توي ي وهريام

دارهك ددهست بچيكا
بي دكرن ياري يا بيكا

من گوتني نهف چ داري
وهك ره به نالقي واري

ل كولانا د خشانان
ژنيشني را شانان

گوتی ئەز دار ئالا بيم
ناف بهینا چار چرا بيم

سویند و قەسا مەردا بيم
ئەز قیبلەیا کوردا بيم

سەها سەری خورتا بيم
کەتیمە دەست بچیکا

سەر ئەقراز چۆم شکاکا
ناف میرخاز و میرخاکا

شەرکەر و خورت و زورن
تورک و عەجەم ل دورن

خورینا شییری تیتن
شەوقا ژ چاڤان پیتن

من گوتی لاوی کئی یی
تو شییری کیش واری یی

ئاشق و مہستتئ کئ یئ
خوین دارئ دەستئ کئ یئ

گوت سـمکوبئ شکاکم
سہرئ خوئەز شور ناکم

کوردینئ یئ ژ بیـرناکم
کہ تیمہ دەستئ ہارا

ہاتیمہ قہ کہرکیئ
شوخ و شہ پال و بیکیئ
کاکلا ناڤ کاکلی
توی شیشاشافی دلی

چمـا تو یا پرژانی
پوسیدہ و کۆڤانی

تو بوچی زیزو سلی
بہرئ خو دی وی ملی
گوتئ ما تو نزانئ

دی من دنه بیــــــــــــــــانی

لی من سینده بخودانی
دی گوریکم فی جانی

نهمــــــــــــــــان و یان بارزانی
ئه ز ناچم گهل خویندارا

۱۹۷۰

* ل سالا ۱۹۷۲ ل هولاً زانکوا (مستنصریه) هاته خاندن.

www.amude.com

48

info@amude.com

تو ژ میژہ سہرفہ رازی *

ژ سہروکی مدزن مصطفی بارزانی پیش کیشہ ۱۹۷۲

توژ میژہ سہرفہ رازی
توژ میژہ مافہ خازی

کی بقیت تہ بچہ مینت
دی مرنا خو بچاڤا بینت

گہلی کوردا بہن رستہک
بہن ئیک دل بہن دہستہک

دا بمینین دا بمینین

توژ مـیـژە بو قی واری
پر بزاف و پر هه فکاری

کی بقییت ته ژ مه بچنت
دی ژینا خوژ خو ژه رهنـت

له و کوردینو خودی لگه له
چونکی بۆ مه یی دل که له

دا بمینین دا بمینین

تو چرا یی مه کوردانی
روهنی یا ریکا خورتانی

له و خودی ته رادگرت
دوژمن بگوریا خو دمـرت

گه لی کوردا بۆ نه دفیـرین
دوژمننا ژ دۆستا بژیرین

دا بمینین دا بمینین

توژ میژه راست په‌رستی
توژ میژه مافه دۆستی

لهو مللهت هه‌می ژ وی یه
بژین بمرین بو وی یه

گه‌لی کوردا هه‌ر بژیتن
ئه‌و که‌سی بو مه‌ بژیتن

دا بمینین دا بمینین

* ئەف هوزانه ب هه‌لکه‌فتنا بزافا کوشتنا بارزانی یه‌ نه‌مر موخابن ژ هنده
مه‌لایین میثقان یه‌ین ژ به‌غدایه‌ین هاتبون، من فه‌هاند. ته‌حسین طه‌های کره
سرود.

چ بکم ئەز

گەر نىچىرقان ژ نىچىرى برهقت . . چ بکم ئەز
زارو ل بهر سىنگى دايى نه نقت . . چ بکم ئەز
گەر پەر ل بهر بابە لىسكى نه لقت . . چ بکم ئەز
ئوكەس ب دەردى قى دلى نه كهفت . . چ بکم ئەز

باخچه قان ژ باخى گولان سل بيت . . چ بکم ئەز
دهستى نوژداری پر زوخ و كول ببت . . چ بکم ئەز
كه قيا به فرى وهك ئاگرى هل ببت . . چ بکم ئەز
ئوكەس ب دەردى قى دلى نه كهفت . . چ بکم ئەز

گەر شوره عه ورين شوياتى نه بارن . . چ بکم ئەز
گه ميشانين دەريا نه مه له قان بن . . چ بکم ئەز
پهل د په له دانا ئاگرى نه گرن . . چ بکم ئەز
ئوكەس ب دەردى قى دلى نه كهفت . . چ بکم ئەز

کوتر دوست کو ترا چارچرا بکوژن. چ بکم ئەز
کەوئ شەمزینا یاربا پی بکن. چ بکم ئەز
شیرئ پیران ب پیری هلاویسن. چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردئ فی دلی نه کهفت. چ بکم ئەز

خەج خۆل دیف سیابەندی نه هاقیژت. چ بکم ئەز
مەم ژ زینی را چ پەیشان نه بیژت. چ بکم ئەز
خابیر ژ تیھنا ئاڤا خۆ بمیژت. چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردئ فی دلی نه کهفت. چ بکم ئەز

گەر زورنا بیژ نه ڤین بینە داوہتی. چ بکم ئەز
گەر داری داھولامە تیکەک کەتی. چ بکم ئەز
گەر دنیڤا شاھی یا گریا مەتی. چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردئ فی دلی نه کهفت. چ بکم ئەز

* ل سالین حەفتی یان سە ئەندامین پارتی ین مەزن هاتن بەغدا و دژ
شورەشی راوەستان پشتی هاتنا وان ب هەبڤهکی. ل ئاھەنگەک هوزان ل
بەغدا ئەڤ هوزانە من لپیش مەزنی وانا خاند ل هولا (حصری) و
تیگەهشت من چ گوئی..

كوردستان رۆژناما ماك

پيش كيشه بو ئىكهم رۆژناما كوردى، رۆژناما كوردستان كو
ل سالا ۱۸۹۸ ئى ل قاهيرى دهر كه تىبى.

كوردستان
رۆژناما ماك
دهيكا ره بهن
به رپه رين ته هيشتا دمشه ختن
په يثين ته هيشتا دخه ونا خودا
مه ساتن
هژمارين ته
كت كت په ريشانن
پرژانن

هژمارين ته
ريښتينگين پايته ختا بين
ميتهقان بين
و هيشتا ميتهقانن
کوچه رن
بي که سن
که تي ين به ختانن
هيشتا لقوناغه کا هيمن
لواره کي بي ترس
ب ترس
دگه رهن
لي
موخابن
چهند نيزبک دبن
قوناغ ويثقه دره قن
وار دویر دکه قن .. وار دویر دکه قن

* * *

کوردستان
روژناما ماک
دهیکا ره بن

لهوا دی یی
کوردستان
روژناما ماک
که و بدله کئی سۆتی
په یف په یف
هه ر سحار
هه می ریزین ته
هه می په یقین ته
پیکفه دخوبن
پیکفه دخوبن

* * *

کوردستان
روژناما ماک
دهیکا ره بهن
ته مپیرقانی ته
تل پیقه نه مان
شف و روژان
وی داڤین ته دژهنی
ل هیقیی بو
سترانا نه گوتی

توژتیرا ب ژه نی
لی شرینا من
میقداد چۆ^(۱)
لاوی به درخان
تل پیقه نه مان
ژگه رهانا
پی پیقه نه مان
هه می حوبری قی دونبای قه خار
وهلی سترانا هیقی یان هه ر نه هات
په یقیین وی سترانی
هیشتا دسینگی زه مانى دا
ئاسی نه
ئینس پیغه مبه ر
ژ بنی حهفت به حران
هاته دهر
حوبتی به ردا
ژ زبندانا خو دهرکته
وهلی سترانا لاوی به درخان
هیشتا
ل چ عه ردا دیار نینه

خورتۆ
مىقدادو
ئاشقى تەمبىرفان
براۋ.. سەيداىى نقىسشان
چما..؟
چما ئاقا خورتان
سەر ئەفراز نەكەت؟

۱۹۷۹

(۱) مىقداد مدحت بەدرخان سەرنقىسشانى رۇژنامى بى.

www.amude.com

59

info@amude.com

سرودا ملله تى مه نه مره

ملله تى مه نه مره
ئەو ژ مرنى مەستەرە

پر باوەرو خوۆ گەرە
ئەو بوۆژىنى هۆگەرە

ئەى دليـرـين وه لاتی هاش خوۆ هەبن
هيشى دارم هيشى دار هين بسەرکەڤن

ملله تى مه پر ئومـيـد و ئەيشـەزە
بوۆ خەباتى تىهـنى يە لەو بىن بلەزە

لاوی کورد چہ پیری خو بہرنہدہ
مستہ کا ناخی نہدہ چ جار نہدہ

گہلی کوردا باپیروی وہ کاوہیہ
خورتہ میرب بی ئہو پلنگ شیروی مہیہ

سورہ خوینی گہل فی بہ فری تیکہلہ
سورو سپی بی جھ ولات لہو دل کہلہ

کوردینی یا مہ ئاگرہ کہ ہر ہلہ
ئاگردانہ دلی مہ تری پہلہ

مللہ تی مہ نہ مرہ
ئہو ژ مرنی مہسترہ

پر باوہرو خو گرہ
ئہو بو ژینی ہو گرہ

* ئەف سڕودە تەحسین طەهای ل ساڵا ١٩٦٧ی ستراند.

دهنگ قه‌دانا خانى

ئەز نەمام د حىكمه تا خودى دا
كورمانج ژ بهر چى مانه دريدا

ماكا ژانين مه سه‌يدايى خانى
دهليشه هات بهلى مه نه‌زاني

چەند جار دديروكان دهليشه‌تين؟
كيم جارا كاني ين به‌ختان دزين

لى دەمى كاني يا به‌ختى مه زاي
ئەم خوش كه‌تين ياريا چه‌ق و طاي

هنده‌ك بۆن ژ چه‌پ هنده‌ك بۆن ژ راست
هنده‌كازى سه‌رى هنده‌كاست

ئاگر كه ته بن پيمه كوردان
نزانين بله يزين وهك مهردان

دهستى بن بهرى بو ملله تى ژار
وان گه لهك ژان ديت ژ بهختى خوار

پسيار ل هزرين مه خوش بارينه
بو جه ژنين مه هه مى قوربانى نه

مله ت د جه ژنادا جانه گاه بو
ئهو ب چ هه ق گورى يى جه ژنا بو

راستته ئه م د دهوله تا دنى دا
هولينه ژ ئادم دا و پييدا

ژئ هه ل ببيران دچين ئومپيدا
ژوردا ب ژانان تين سى دارئ دا

باوهر نه كه ژ توخمى حيكمه ت بت
بهلكو ئه و ژ رهنگى مه شيئه ت بت

خانی چیتتر دزانی مه‌شیئەت
تیتە گوهارتن وه‌لی نه‌ حیکمەت

حیکمەت دره‌گه‌ز دا بی لقینه
مه‌شیئەت چیبین و گوهورینه^(۱)

له‌و مه‌ ئومێده‌ ژ خودانی مه‌زن
بگوهورت مه‌شیئەتە تا که‌فن

هه‌تا نه‌و په‌یامه‌ک مه‌ نینه
کوردینی ل بامه‌ که‌رب و خوبنه

گه‌ر مه‌ هه‌با ژ میژه‌ کتیبه‌ک
دا خوبات بی گومان مه‌ ریکه‌ک

په‌یره‌و ریک و ئارمانج خوبا
نوژداری مه‌زن جه‌م مه‌ په‌یا

چاره‌یه‌ک بو مه‌ژی نقیسی با
ملله‌ت ب خودان با نه‌سیوی با

به ختی مه دال بوراقی^(۲) سیاربت
هینگی دا حیکمه تا وی دیاربت

سی صد سالان پشتی ته فهرموتی
چرای هونه ران مانیف سوتی

ژ میژه ئەم خودان کی ماسی نه
بی ده ریاین، ئەم شوک و ماسی نه

نیچیرقان ناچنه خو نیچیری
ئەو نابت ببن ئارمانجی تییری

لی موخابن ئەم ئارمانج و تیرین
ئەم مار و دارین ئەم ژه هرو شیرین

ب ئیک دو قه دین گه له ک دژوارین
ئەم دناف خودا کییر و قه نارین

بو بیانی ئەم دهشت و زه قینه
بو خویانی، دل، پر زوخ و خوینه

بۆ، بو بیانی ئەم خوۆش بەنینه؟
بۆ، بو خوبانی ماری گەزینە؟

گەر ب خەنجەر نەچین خوۆب زمان
کریت دکین ئیک و دو بی یه مان

گەر جامیـرەک ژ ناف مەدا رابو
ل هەسپیی خوش رهوان سیار بو

بی پاره هندهک دی ئینه کاری
ئالوزه بکن ریکای تاری

ئالوزه دهردی کوردان ئەی خودان
نە زوری چاره دکت نە ویژدان

(تەعین) بیوژ بۆ مەرا تەختەک
لی نەهات دگەل دا بۆ مە بەختەک

بەختی مە ژ مەرا نابتە یار
گەر بۆ هەش نەبین ئیک دل و ئیک زار

قابیل و هابیل سهه ر ژ نوی رابؤن
خوبندار و دوزمن دیسا په یدابؤن

پیشینان ب فی دهردی گوتینه
قهسین مهزنا نه خشین بهربنه

ئهز ئاغا و تو ئاغا خر ئاغا
گول دی چن کیفک دی کهقنه باغا

ئهز ما مه د حکمه تا خودی دا
زانینی شیتکا مه نه گریدا

هه تکا مه پیس چؤل ناف وه لاتان
ناقئ مه رهش بول ناف جقاتان

مه توهرا دیت سیبهر و په ناھی
خوشی وئه قیینی ژینا ته ناھی

وه نه هیلات ئه و خوشی شین ببت
کهقنه دبرؤکا مه قهژین ببت

فارابی ئاڦاڪر ب خه يالى
باڙيرى هيٺا (۳) ئينا كه مالى

ڪومارهڪ (۴) دوست ڪر ئيفلاتونى
ئيناته هه بونى ژ نه بونى

سوقراتى خوشى ڦيا بو دنى
ژ بو (ئه ئينا) خودا ڪوشتنى

وان ئيسبات ڪر ڪو دونيا ب چاڪى
خوش ئاڦا دبت ب ئاڦا پاڪى

ئاڦا پاڪي ل جهمه ڪيمه
خوين دگهل دا تين عهداب و ڪيمه

ئهم براستى هه نه نه خه يالين
كه ڦنارين، ڪاف و رينه ئهم دالين

بهختى مه ژميٺ هاتبا دانان
كهتبا دهستى داناو زانان

شیشتبا مه ژهنگی دلا ب پەشک
گەلەک لی کربا طاقی و تەرک

دا نەمابا رەشاتی یا جەرگان
تاری نەببان چاقین مه کوردان

بەخت دھزرا مەدا نە قومارە
بەلکو بناس و گەرۆ دورکارە^(۵)

بناس^(۶) گەلەکن لی گەر پتەرن
دەور و پشتین مه دزو ری گرن

خانی سی صەد سال سەرمەدا بۆرین
سەر نوپارا پیروزا مەم و زین

لی هیشتا بەکروک ساخ و بەپیزن
بەکروک ئیک بۆ لی ئەقروۆ ریز ریزن

گرتینە ب فەندا دەستین مه می
چاڤ بەستی ئاقین بنی گەمی

دیر کـرن وانا ژ زینا دلـبـهـر
برن دهریاـین بی بن و بی سـهـر

هاقیـتن زهـریایـین بی ئومـیـدی
یا ژوانا زین بی هیـقی بو ئیـدی

لی زین شهـمالا ناڤ دلا هله
دجهـرگی کیـقی یان ژان و کوله

زین ل بهر ناڤا نه قـینی روینـشت
کوـترا هیـقی یان وی نه قـه کـوشت

گوت مهـم ههـر هاتی یه ونابت نه ئیت
ب عشقا من گولاف دی ژ بهری زیت.

-
- ۱- الصیوره والتغیر
 - ۲- بوراق: ههسپی پیروزی میعراجی یه
 - ۳- المدینه الفاضله
 - ۴- جمهوریه افلاطون
 - ۵- دورکا: ظرف
 - ۶- بناس: سبب. گهر: (العله) ژیناسی که قنتره و دویرتره

هه‌را شینی

تو دد‌لدا هه‌را شینی
تو د جه‌رگی دا دمینی
تو روندک‌کا دبارینی
ل نیف شه‌قان دنالینی
دنالم بو هزر و بی‌را
ده‌لالا ژ توخمی میرا
سلاف بو نی‌رگزین دیرا
تولی بکی گهر ببینی
دزانم دل برینداری
گه‌له‌ک دیرن ره‌ین داری
ده‌لال هویه ئە‌قینداری
له‌وا داری هه‌را شینی

* سه‌یدایی دلشاد ساز دابو و هونه‌ر مه‌ند سیتا هو‌گوبیانی ستراند ل سالا
۱۹۸۲.

ميرى چييان بارڪر

ڪو ميرى چييان بارڪر
رهڻديا ڪهوان وي ڙار ڪر
تالانا دلئ مھ راکر
ٺاڊاره بهلئ ب شـينھ

بنقھ ميرم ب دل تھنابي
پھڙي زوزانا وي زايي
نيرگزي ديسا گول دابي
لھوما ديسا مھ نارينھ

ششانين واري گھلھڪن
خورت و زور و چاڻ بهلھڪن
بنقھ ئھي ميرئھو زيرھڪن
وھڪ بهري بيڙي خاتينھ

سلاڤ بوميرى شقانان
ژ مه رگين نييره بهرانان
ريشينيكتين ريكتين زاناران
ئه لند نييزيك و زيرينه

۱۹۸۵

نه‌هات

دیل و ئیخسیری ژ گه‌لی بون سه‌ر فه‌رازا من نه‌هات
مام دعیشقا وی شه‌پالی سل و زیزا من نه‌هات
چاف دنیرم نه‌ز بیینم خوش عه‌زیزا من نه‌هات
گوه من دا ئاواز و لاقچان ده‌نگی سازا من نه‌هات
نه‌ز ژ که‌عبی را مریدم حه‌ج و فه‌رزا من نه‌هات
جه‌ژنه و سونه‌ته ناشتی پر عاجزا من نه‌هات
شقانی ده‌شت و زوزانم به‌رخانه‌زا من نه‌هات
داوه‌ت و شاهیان فه‌قه‌تیاں جان وتازا من نه‌هات
تیهنی وتاف و ته‌حره‌یه سه‌ها گیزا من نه‌هات
چهند مه‌کر هاوار و یه‌مان که‌س بو دوزا من نه‌هات
کی وه‌کی مه‌ مویتلایه که‌س ل ریزا من نه‌هات
مام ل نیچیری ژ میژه شاهو بازا من نه‌هات

عود و سهنتور بستربنه خوش ئاوازا من نه هات
من ب ژه حراوی قه بیلله مار وگازا من نه هات
ئه زب حوکمی مرنی دایمه (نه قزا)^(۱) قهزا من نه هات
دهرفه ته حاکم ببینم رۆژا حهزا من نه هات

(۱) نه قزا قهزا: نقض القضاء

بالاڻي يئ

هو شـريـنـي بالاڻي يئ
هو تورينئ خوشتئي يئ
ربـسـاره پـيـل پـيـل دـبـورن
نـابـورت پـيـلا هـيـقـي يئ

قـهـت دئ هـيـت ئهـو پـيـلا ژمـيـژ
ئـهـم ژ بـهـر وئ سـهـودا و گـيـژ
دا پـيـ بشـوبـن جـلـک و سـهـرا
دا نـهـمـيـن دوزن و قـرـيـژ

شـريـنـي خـوشـکه ئاگري
گـهـشـکه وهـک باباگورگري
بالاڻ ب گهرماڻان خوشه
دا ژ خوش يا بکم گري

دا بشوین ژاری بو ژارا
کوشتی ین دیتنا بهارا
بو دلیرا بو وان مییرا
بو شههید و وبریندارا

په لاتینکین روّناهی یی
تیهنی ین ئاڤا کههنی یی
دا پی بشوین بو وان کهسان
خودانیین ریکا راستی یی

* ته حسین طه‌های ل سالا ۱۹۶۸ی ستراند.

نه وروزا ۱۹۹۰ئى

نه وروزا من چل و شەش سال بورين
هەر ب زىمارم ئەز هەر ب لۆرين

پارقى دەمى تە ژيئەنەك دابى
وہلى بربن ما وئيش نہ تە نابى

چ بوتە هلکم نى چاف چرانە
ئەز چ بسوژم دل ئاگر دانە

روحەك مەيى ماى گەر تە بقیتن
گورى تە بکم دا دەلال بیتن

نئى كوره بيم نه وروز ژ هيئى يا
چيروكيين بزدياي ژ نيئى يا

هه ر سال رهز دخه ملن ب گولان
عاشق تين دسوژن جهرگ ود لان

ژ خودانئى مه زن ئه و دخازن
تشته كئى ژ كاروانئى بزنان

بهلكو كاروان ئيسئى بينان
ساخ ببت ئاقيب خوئش ببينان

رابتن ژهنگ ژ دلئى بي كه سان
خالئى ببت دنيا ژ تهره سان

خوناقهك ب نييرگزيئى دا بينان
ئه و نييرگزا ژ تيهنا دكيئن

نه وروز تئى نه گههه من تونهئى ي
تو كههنيئى ددليئى من دا دزيئى ي

گهر دالاهی یان ئەزل تە نەکم
کی دی گول من بت کوفانم و کەتم

رویبارین دنی نەوروز پر خەمن
کەلەکیین خەمان ریز و گەلەکن

کەلەکیین ب ئومییدان بارکری
ب پرچا بچویکان کەزی ین بری

ب گوهارکان کولاقان گول ئاقان
کلدانان دەرسوکان ب سلاقان

ب ستییرا رژیای لی نەقەمری
ب هەیقەکا زەر نیف سەرژیکری

کەلەکیین مە گەلو بارکری
ب سەقیان هەتا لیثا گرینه

ئەول هیقی یا کەلەک قانی نە
ریبارین دەردان ژێ هەل رابینه

ئاڧا خورتان سەر ئەڤراز چوبى نە
نە وروزا من مزگىنى يان بىنە

نە وروزا من چل و شەش سال بۆرىن
هەر ب زىمارم ئەز هەر ب لۆرىن

هۆزانا من قىيى تونائىنى
پەيشىن چاڤ مەلپىنە ناوەشىنى

دو کهوین سیپانی خه لاتی

دبیژن دبیژن
ئاسمانین کوردان
تژی مژن
عه ورین رهش
خو لیک ددن
ستیرین مه
دی دیسا
رژن
دی مه گرن
دی مه گورین

دیّ مه کورن
که نی یا مه کری
خوشی یا مه بری
دی بنه برین
کوفان و خوین
دی لمه ژهنن
دبیژن.. دبیژن

۱۹۷۴

تویی دلبر

تویی دلبر
دلبره را من
دلبره را هه ر و هه ر
شرینا به ری
دلبره ری
خودانا زترین که مه ر
دل رهق نه به
تویی شرین
تویی نه قین
لی دلبره را من چ بکم
نی چپسکم
ژ ده ریا یا نه قیناته
چبکم!!

توربینی نی مه رگم
د دارا هه بینا ته
به لگم!!
به لی موخابن
سه د موخابن
دل به را دلی من
خه لک لقی دنی
بمن و بته
ژ دل.. ژ میژ دکه نن
شرینا من خه لک دزانن
وه کته و وه ک من
هه می دزانن
هه می دبیژن
ژ هزارین سالان
دوژمینین شه لو شه پکان
ته ل باژتیرین غه ریبی یا
تینن و دبن
ته دگتیرینن
ته دکرن
ته دفروشن

ته بکری دن
دلبره را من
سیانهی یا هردو چاقین من
ئه ز دزانم
دهنگیته ل نیقین شهقان
زیمارین ته
دکه قنه بهر گوھین من
ئه ز دزانم
هندهک ته ژ دهستی راستی
دکیشن
هندهک ته ژ دهستی چه پی
دبن
و هندهک پیش چاقین برابین ته
همی برابین ته
بهژنا ته دپیشن
و هندهک ژبنی پیا
کازی دکن
مهزاده..
مهزاده..
مهزاده..

کاجا ده لالا دلا
شرینا مه لایین جزیری
بزقره
خوباده .. خوباده .. خوباده

تویی دلبر
دلبره را ههر و ههر
دلبره را نهو و بهری
زهری یی
پهری یی
ئه سمه ری
دلبره را من
دل بهر نه به
شرینا من
دهرسوکا مه رستی
ژ داڤین زتیرین
ژ په یقین سهر خوش
ژ کپلی ین مهست و تهر

ژ هوزانان
دلبه ری
دلبه را هه ر و هه ر
دوی دهر سوکی دا
ئه ز دا قم
ده لالا من
دناش کیلی ین وی دا
به لاقم
لی چ بکم؟
دیسا که تی غه ری بی یان
دهست گری دای
سه ر پشتی کیشایی
کراس هه لدایی
لنیقا چار چرا
خودیوو چرا...؟
بوچی گه لی برا؟
به ر چیروکا قازی
به شیار دنفن؟
به ر چیروکا سمکوی
ژ پیته دمرن؟

بهر چيروکا سه لوائين
هپلين ژ سهر داران
ژوردا دکه قن؟
تا تينه مری يان!
دقه برين خودا دهه زن!
خوديوؤ چرا..؟
لي خودي هيشتا بي دهنگه
له و برا
شاعر هه قن
بنالن
دل بريندارن
پر که له من
پر چه قن
هه قن
نه کو کراسي دل به ري ديسا
پيس بيت
ده همه نين وي
ديسا بن ته قن
نه کو ديسا
دهنگي ده لالا بيته فه

دهمی ده للال
گازی دکن
مه زاده ..
مه زاده ..
مه زاده ..
کاجا جانا دلا
شرینا مه لایین جزیری
بزقره
خوباده .. خوباده .. خوباده

* * *

تویی دل بهر
دل بهری
دل به را هه ر و هه ر
نه خشا ددلی خانی دا مای
خه ونی
هیقی یی
کوبشی یی
ده لالا من

شہنکھ بی یی
ہندہک ژ لاوین تہ
ہہر حہفتی
حہفتی بو حہفتی یی
قیژہکی بہر ددن
ب زمانہ کی بیانی!!
پاشی داوہ تہ کی دکن!!
رؤژا پاشتر
ژ شہرمین خودا
تین ہہردوو چاقین من
تین دہری
د پھقین
شہرما خو بہندی دبن
دلہ کی شاعر
دی دنہ بہرپی یان
دی تہ پکانی پی کن
سہری حہلاجی ژار
دی دیسا لکولانان
راکیشن
لبن رہپ رہپا پین وانا

دهنگه ک تیتته گوهی حه لاجی کوشتی
ژ دویرفه دبی
هلو خودانا دهرسوکی
خودانا شعر پی گوتی
بهری خو بدی
توخمه کی نوی ژ مرۆقان
په یدابی یه
د چونادا نالغن
ب هشیاری تیر دنغن
ژ موختاری موختارترین
ژ پهز کویچی یان پهز کویچی ترن
لهوا گه لو شاعر هه قن
گه ر بسوژن
گه ر بپه قن
دل به را قی دلی
ئه ز دزانم
ژ بادانی گیتی
ئه ز دزانم تو دیسا
برینین خو
برینین بهری

لبن که پرا شاعره کئی
ب ههردو لیقفین خو
دمیتری
لی شرینامن چ بکم
دهنگه ک وی تی
دیسا دبی
مهزاده..
مهزاده..
مهزاده..
کاجا خانما مه لایی جزیری
بزقره
خوباده.. خوباده.. خوباده

* * *

تویی دلبهه
دلبهه را ههه و ههه
تویی نه قین
تویی بزاف
تویی لقین

جهرگ و هناف
تویی شهف
تویی هه یف
تویی رۆژ
تویی تاف
تویی ئەز
تویی ئەم
تویی هین
دل به ری
دل به را هه ر و هه ر
تویی هه می
دل به ری
دل به را هه ر و هه ر
تویی گه می
تویی مزگین
تویی هیقی
بو کولیلکا زویره ای
ژمبیره
نه گرتی خونا ف
تویی هیقی

بۆ ستیره کا ئیخسیر
بۆ ستیرا رژیای
شه فا سه فەر کری
دئاسمانین ئەقیننی یا
شه فا سه فر کری
ژ وه لاتنی جه رگی
بۆ وه لاتنی دلی
لی ناف بهینا ههردو وه لاتان
سه ر توخیبی
ناف بهینا جه رگ و دلی
دهربایه ...!
لویری ستیرامه
رژیایه
گه لو دهربایه
رونده که کا کاله کنی پیره
وهربایه
کانی گه می فان؟
کانی مه له فان
ستیرا گه شا گوندی مه
ژ بنی دهربایا روندکان

دهرین
ل ئاسمانین ئه قینى یان
سه ر ژ نوبى
بلند.. بلند
بفرین
چيروكه كى ژیرا بیژن
بخوبین
چهوا ستیر سه فه را دکن
ل وه لاتین قى دنى
و نارژن..؟
دل به رى..
وه ره ده رى
داوه تا کولیلکا زویرهای
هه ر سحار
تیتته کرن
به ر قه ب قه با که وان
پیش به رى
ده للال رابن ژخه وان
دیسا ده نگى وان وى بى
گازى بکن

مهزاده...
مهزاده...
مهزاده...
کاجا تووینئی
شرینا مه لایئی جزیری
بزقره
خوباده.. خوباده.. خوباده

* * *

تویی دلبر
دلبره را ههر و ههر
دلبرئی
خوش نه سمه ری
دهنگئی ته سترانا مانا منه
ئاورین ته
دهرمانئی ژانا منه
جا دی چهوا ژ ته دویر که قم
گهر دویر که تم
هینگئی داره کا خرشم

بئی ره و بئی بهرم
قیت بکه قم
لی شربنا من
عشق پرسه
ئه قینی نقیژه کا بترسه
نه کو دل به ری نه مینی
نه کو میرین دزا
نیقین شه قا
دل به ری ته بره قینن
له وا گه لو
دلی شاعران هه رده م بترسه
چاقی شاعران تژی پرسه
شاعر نه گونه ه کارن
شاعر سه ر خو شن
به لی هشیارن
...له و
...له و
...له و
گه ر گونه ه کاری یا شاعران
پرسه ک بت

دهلالا دلی نه کو دیسا بیته فروتن
جاره کا دی پیش چاٹین باب و برا
بیته دوتن
گه لو گه ر نه قه بت
گونه ه کاری یا شاعران
هزار جارا گونه ه کارم
هزار جارا گونه ه کارم
گه ر کریت یا شاعران
لیدانه کا دلی بت
گه ر کریت یا شاعران
رونده کا که لی بت
نه کو سه لوا دهلالا مه لای
شوخ و شهنگا مه لای جزیری
خودانا بهژن و بالایی
دیسا
ل شه قه کا بی شه رهف
ب سه رکولی
قه چرت سینگ و رویان
ل کولانین غه ربی یان
گه ر نه قه بت پرس

گەر ئەقەبت ترس
گەر ئەقەبن گونەھکاری
گەر ئەقەبن کریت یین شاعری
هزار جارا گونەھ کارم
هزار جارا گونەھ کارم.

* ئەف هۆزانە ل سالا ۱۹۸۵ئ من ئەهاندبی ل ۱۹/۳/۱۹۸۷ئ ل هولاً
بزاڤا خویندن گەهی یین (النشاط المدرسي) ل دهۆکی من خاند.

www.amude.com

100

info@amude.com

شورشا ئەیلول

ئەي شورشا ئەیلولا موبارەك
گريامە تیتن ئەقرو ب جارک

گرين دو ئەگەرین خوۆهه نه
ئیک ژ خوۆشیان یادی ژي ژه نه

دل ژهن و خوۆشی ئەقرو تیکه لن
سیسنین شهنگه دار پیت و په لن

ئەي کاژا ب دهستی بازی بارزان
هاته چاندن و دهاته ئاقدان

بهر سیبهره ته کاژئی ئەم رازاین
باژیتری و عهشیر ژیرا ژیاين

سال دبورن و ههر تويا گهشی
بلند و بهرین وسیبهر خۆهشی

ل چهرخئی بیستی سالا شیتست وئیک
ل هه یقنا نههئ یازده رۆژان ریک

تورینا ئەیلولئ خـودئ دابو
دهمئ ژیههـل ژ ژوردا جودا بو

چه ندین خانم و دل بهر پهیدا بون
چه ندین ئاشق ژ وان را شهیدا بون

لئ چیروکا ئەیلولئ جودایه
په ریزاده یه و ئاشق مهـلایه

دل بهـرا ئەیلولئ باش دزانی
سه میانا میرئ میران بارزانی

عشقا چیا یان عشقه کا کوبره
چهندين پئی بیژن هیشتا یا دویره

د دلی لناف دلی کوردا بو
ئه و و چیا یان په یمان گرتیدا بو

په یقا پیشمه رگه هاته فه ژانندن
سه ر ژ نوی نافی مه هاته شانندن

د دنیایی دا کورد هاته ناسین
ملله تین ئه م پر زاخ و پر کسه سین

نافی کوردان هاتبو ژبیر کرن
هوبه بی خه باتی و بی کرن

لی ده می داوه تا خورتینی بی
سه ره لدا ب زاخا کوردینی بی

عه گید و می رخاس هاتن شاهی بی
کال و پیرین مه پیش به راهی بی

ب برنو و چفته و خه نجهر و گوپال
دهیک و باب و برا و مام و خال

پیکفه بسترین نهی ملکی کوردا
چ بخیر و بیره عهردی مه ته قدا

پینج سالا سهر دلبهری را بورین
نه ساخی یهک گرت دهست و پی له رزین

پهژی یهک به لاف بو دگوتنی دو بهش
عهورهک سهر مه دا گرت طاری و رهش

دو پشکی چه که کی گه لهک هاره
ژ هه می چه کان پترب کاره

خوشی نه هیلان بو وی گو قه ندی
بو وی سترانی مه قام و به ندی

دوژمن پی خوش بو ده می کوزانی
هندهک ژ پالان دژین ره زقانی

رهز وهسسا تین تالان و دزینا
ئاگر وهسا گرت دار و هیلینا

خانی نهو رهسمی ته ژ مهراکیشای
پاشه روژا مه ته ل قهلهمی دای

نهو پاشه روژ هات لی نه بتمامی
هیژ نه م خولامین بو شیر حهرامی

شیر حهرام هاره ماری سی سهره
ناقنی نابیتژم هوبه قهدهره

سی سهر خوبانه نهو لدور مهنه
حهفت سهر ژی زورن نهو لناق مهنه

سهرکیشی کهوان بهختی خودی ده
دهرفهتی نهده بین دمالی ده

ئییک ئیک ژی بگره نهقان سویخرا
بوچی د بهلاقن ل دور بیدهرا

ئەقە ھېرشە ۋەلى بى دەنگە
گەلەكى پيسە دوژن و ژەنگە

ژەنگ بى قىمەتە ۋەلى دىتەن
رۆژ لىف رۆژى ئاسن بشكىتەن

خانى دزانم قەلەم درىژم
ۋەلى نەگرە ئەز دل قەرىژم

من رەخنە نەگرت بو كرىت كرن
بەلكو پتر ماتى بىتە كرن

دەلالا رحان شەنگ و جان تربت
دلبەرا بازان شوخ و خان تربت

گەر كىماسى هاتن خوبا كرن
قەنجى و خراب هاتن جودا كرن

دى روهن بت رىكا دلبەرا مە
دى خۆش خەملت سەھا دارا مە

ناکم گـازنده ژ ته پهري يئ
دهمهن پاکی توشه نگی حوربي

ناکم گـازنده ژ وه ناشقان
مللهت دورسته بي سيچ و تاوان

وه لي هشياري ئه قرؤ داخازه
دوژمني کوردان تبعهت بهرزاه

سلاڦهڪ ٻو زانڪو دهوڪي

ٺهي گومبهه دا سهر بلندا چيڪه را رهوشا ٺهندا
نوشدارا برينين بهري بينه را ديروڪا هندا

بو چاخي ٺهسمان وليزهر بو دهمي ته ناو بي شهر
گهشار بڪين كورديني بي ب مهرگ و هوش و پر باوهر

زانا و خورت و زبرهڪين حه تا وهلاتي خوش نهڪين
سوينده ب خودان و ٺاف رويي بيٺهنا خو ٺهه قهت ناڦهڪين

زانڪوڦانين ٺهه ناچه مين لاوين كوردستاني ٺه مين
چرايئين ريڪا خزمه تي پهيره وين پهيف و قهله مين

دل بهه را عشقا مريدان روهني يا مهرگي شه هيدان
زانڪو بيرو باوهر ي هيفي ين خاني گولي دان

که‌نینا پشتی‌گربنان به‌فراقا که‌تی ئوتیتینان
گومبه‌دا کیلیا شه‌دایئ شاه‌دا دهرد و برینان

سه‌نگه‌ر و بیشا زانه‌یان هیلینا به‌رزا دانه‌یان
خانمئ شوخئ دل‌به‌رئ روهنی یا چاقئین کوره‌یان

بورجا مه‌که‌ته خوشی یئ پشتی په‌سارا هیثی یئ
سه‌لوا یا عشقا جزیری ده‌رکه‌ت ژ په‌ردا تاری یئ

موژده و که‌یف و مزگینی خوشی ی وکه‌نیا مه‌تینی
دورشم و ره‌مزا هه‌بیه‌تی هوگرا دونیا و دینی

زانکوا می‌یران و خورتان زانکوا خانم و دوتان
قیبله‌یا خانی ی و گوران ژ بانه و هه‌تا بوتان

۱۹۹۸

تۆلا شههيدان

گهر رهين دارا هلکيشن
ههستي ين ساخا بکه ليشن

ئاف روپي کسه وا برين
خوبنا نيرگزا بمين

دي شه کين تولا شههيدان
دي شه کين تولا شههيدان

* * *

ئەى وەلات ئاھان نەكيشە
پاشە رۆژ ھېشتال پيشە

سویند بچاقى چەند پلنكان
دى كەفت تەختى نەھنگان

دى قەكین تۆلا شەھیدان
دى قەكین تۆلا شەھیدان

* * *

مللەتى ل ھىقىى يا ئومىيدان
شەف دى تىك بن بەرسپيدان

دى بلندىت تاقتا ژىنى
شەوق دى دت دەربايىن خوبىنى

دى قەكین تۆلا شەھیدان
دى قەكین تۆلا شەھیدان

* * *

وهريسي

(ژبۆ وهريسي ستي دارا قازي محهمه دي پيشكيش بت)

ئهي وهريسي هشك و زقرو و لويل وشور و داكه تي
قهت ته زاني ئه قرو كهو بو نير و مي سه ودا كه تي؟

يان ته زاني هو وهريسو بگه رده نا كيئه نيسي اي؟
ماره كي دژوارو رهش بو تي ته قه گه ست و پيئه ماي

ته شقان گرت و پيئه دا و بو ره بو را په زي يه
كه هر كا ئيك سالي كوشتن خودي و هه يشتا زوي يه

هۆبلند و سەر سییداری تو دمرنی چەند بلندی
هۆبە توخمی سەرفەرازان زوی دبینن خوش ئەلندی

چەنگ ببالندان نەمان سوسنا رەنگی خۆ بەردان
دل گەمی بو شەف رباتی خوینە دەریایە ژ دەردان

تە چ هاش عشقا کەوانە چ دخوینن شەف و روژ
چ دنالن چ دکالن خەم گرو کوڤان و سوژ

خەم ژ تەمبیری دبارن ئاخ و ئوخ زورنا دبی
دل ژ زیمارین بلیلان شرکە خوین و زوخ ژئی تی

خۆ تەباش دیت ئەی وەر یسو کا چەوا وی سەر هەلاند
هینگی هاتی بو سەمایین دار سەما خۆ لێن هەژاند

هویە گەر عاشق سەماکر دین و دونیا دی بن ئیک
کەو ژبو عشقا نیرگزی خوشە لی ئامانج و ریک

لەو مە نارینە و سەر خوشین شاهی تو ئەی وەر یس
لەو مە دیلانە ژ میژە بو هەتاڤا گەش نە سیس

لى وهرىس قهت تى ناگههى ئاه و فيغانا خه جو
كو خه جى هاته مرادى خوش مراد رابى و چو

ئهى وهرىسو پى تقى بو تو بزانى چهند ژمىتر
كهو ب نكلان قه دزه لىنن طا ب طا به نكىن دريتر

۱۹۷۹

بپیژه

بپیژه یاری بپیژه
بپیژه و بهرا پی بپیژه

برسی ین واری گهلهکن
ریشینکین ریکین خهلهکن

خورت و زورن دست بچهکن
پیش مه رگین چاف بهلهکن

هه قیرکه ب روندکا بشیله
دلی مه بوته خوش سیله

ههڻيركه ل سهر خانڪي جهرگا
ب تيروڪا ب ليلين تفهنگا

ههڻيركه ڙ ٽاخين و هلمما
ٽاگري دلي مه هل ما

پيڙه ياري پيڙه
پيڙه و بهرا پي پيڙه

ٽاگري بن سيلا سسته
داري يي دارا بي پشته

زينا بو مه مي نه مايي
درهوه و سهه د جارا مايي

زين ساخه و پر ب ڙينه
لي فيلين دورين ميرينه

پيڙه و گهر دار نه مينن
دهست و پين به ڪروڪي بينن

بيخنه بهر كوچك و ئاگرا
دهردى مه به كرۆكه برا

بپيژه يارى بپيژه
بپيژه و بهرا پى بپيژه

بپيژه ژ هه قرانى دلا
ژ ئاهين و ئاخ و كولا

ئاخينكين ناف دلى دشين
گوربخن هارن و دينن

دلى مه رهزى هيشفى يا
باخچه يى ميرى كيشى يا

كيشى ين وارى مه زۆرن
لى هندهك شاخين وان شورن

بپيژه يارى بپيژه
بپيژه و بهرا پى بپيژه

بپیژڼه ئه قى پسييارى
سه ر سيلا سوږا زيمارى

خانكى مه بوچى خهت خهته
نانى مه بوچى قهت قهته

گهغى مه فيركه و ناگههت
ئاڦا مه ساره و ناكهلت

بپیژڼه يارى بپیژڼه
بپیژڼه و بهرا پى بپیژڼه

۱۹۷۲

* ئه رده وانى جانه مهرگ ئهف هوزانه ب سترانكى گوتى به .

www.amude.com

119

info@amude.com

سترانه کا بريندار

پيش ڪيشه بو محمدهد عارفين جزيري

خانمين عشقي دادان نهو ژئه سمائين شين و دير
في سحاري پيڪڙه هاتن بسترين دل ڪائي مير؟
ميري ته مبيرا چ لي هات ڪائي قهوال ڪائي پير؟
ڪائي مسحف ڪائي جهلوا ڪائي حهرفين گهش و ژبير؟

ڪا خوداني دهنگي زيرين خوش بهري هه ر خيڙهيه
لاڇهيه ڪوردا چ خوشه پر پهيام و نامهيه
تو دجه رگادا ڙي يايي ملله تي هاش ته ههيه
نه ز ته مبيري چ بيڙم، دهرگههه بي مفتيهيه

گورزه ڪي سالا ته گوتن ئيش و نالينين بخوين
گولا مه حروم و گديانو، جاسمو گهه مه دڙين

صالحو لاءو، سلی ژی، خرابوو هزار برین
سهیدایی دهنگی کوردانی هوستایی دهردی شرین

هه فکیقی دهنگی ته نینه کس وهکی ته نهشی یا
باو بارو قین زیپه یا دهنکی زیمارین دی یا
تافی یو ته رزین بهارا رو و سیلا قین چیا
هاوارین بی کس و ژاران ری قین کین چهپ و ری یا

لا قجه یا تافا هیقی یا نه ز دزانم ته نه گوت
نهو دسینگادا و هراه ناگر و پهل و بزوت
شهرمنه ته مبیرو ژ روژا هنده کا سهما فروت
عارفو سهیدا دزانم دهنگ و روئدک بونه جوت

وی ژ به ژنا دار نومیدی ته مبیروک بو مه رهنی
شاه و روژان وی هوار بو تا و دا قین دل ژهنی
په رده تین ته مبیرو نازبون جار گری بون جار کهنی
ئاغایی عشقی تو بوچوی ناگرهک کهت چیمه نی

ته دخازت شاه و روژان ته مبیرو پر خه م و ژان
بی که سه خانما عشقی نهو غه ریبای بی خودان

ئەز دزانم وئ چ دەردە ئاشقە و شەف زېرەڤان
دەردئ لەیلایئ گرتی یە ئاخ یەمان و صد یەمان

کی دئ ساخ کت وئ برینئ نوش و چارا وئ نەهات
سپیدەیا خوینا خو رشتی بو هەتاقەک نەهەلات
خرینا تەڤر و مەریلا ژ شاخکی تی ئەی کەلات
تو کەلاتا هونەرا بوی ژ دھوک را بوی خەلات

نیرگزیڤن زاخو و جزیرئ ئی بەھاری رانەبەین
شینئ یا سالاتە رادکن دئ ھلو رابە بێن
ھوستایئ ئاھین و دەردان خەلک بو چونا تە گرین
خودانئ دەنگئ چیاپی بلبو دئ سەر ھەلین

ئەی مشەختئ ناڤ مشەختان تو ژ بچویکاتی مشەختی
تە ژ جزیرئ دابو ریکئ، بەر بالیفک و کەڤر تەختی
زناکاران دەریخستی تو عیسایئ ئەوی وەختی
رەڤاتە ژئ ھەر ئاگرو ژ بئ بەختی بو بئ بەختی

ب ھەلکەفتنا سالەکی ل سەر کوچ کرنا محەمەد عارفی جزیری.

سنڌي و رهشواني *

ٺهه ٻراو وڙ چرايه
خوينا مه يا بي بهايه ؟
ٺيش و ٺازارت له بهرچي
ٺم ٺيانهت كهه ره وايه ؟
پسيار نه كه بوچي هوومه
واهه (راستي) يا خوبايه
كه دهزاني راستي وايه
مه علومه (راستي) هيوايه
واهه راستي بي ماتي يه
كه سي باوهر پي نه ينايه
باوهر بينين با به راستي
راستي رزگاري له پلايه
ٺه گهر بين دهست و دلهك
دهست ٺاسنه دل پيلايه

راسته يه كيه تي من و توو
له ناسۆي گهل دا نووسرايه
كه سهك نينه مه بشكينيت
دهستتي ناسن كي بادايه ؟
دار پته و بي زورئه ميني
داري كرمـۆل دارزايه
راسته برا چوژمه ناهيت
نه ياري مه ژقان جهايه
دومهل هه رچه ند كوڤن ببين
چاره نه كرى، بنى مايه
چاره نينه نه گهر روينين
هلۆ برا قسه سه بايه
نه مروو روژي تيكوشينه
قسه باوى هيچ نه مايه
قسه تيرن دا به تيلن
كسه بگوتنا نه ژيايه
ره گي ناكۆكي هه ل كه نندن
چاكترين چاره ي ئيستايه
نه گهر هاتوو مه راكيشان
هينگي وه لات يئ ئاقايه

کونه بریان با ساریژ کهین
نه لپین برینمان هه لوه شایه
کانی ئەو رۆژ من دقیتن
خۆزی سالان ئەو رۆژ زایه
دهستت بینه تا من و توو
بنیاتی نیین ئەم قه لایه
تونه بیژه (ئەم قه لایه)
بهلی بیژه ئەف چیا یه
گه ل ئەمینی، ئیمه ئەمرین
نابی بمری ئەم بروایه
ئەو باوهری هه ربا گه شه
هه ر دی مینت بۆ مه سایه
هه ر که سی بۆ گه ل دلسوز بی
بۆ ئەم رایه جان فیدایه

* ئەف هوزانه من و رحمه تی احمد ره شوانی پیکشه فه هاند، من به یتهک
دگوت وی به یتهک دگوت هینگی ئەز ل ئوتیله کی ل باژیری هه فلیتری بیم و
سه یدا یی رحمه تی ب میهفانی هاته نک من .. سالا ۱۹۶۷ ی بی، ئەف
هوزانه ل رۆژنامه دهنگوباس هاته به لاف کرن (دو بهرکی یی) هه فالینی
یا مه تیک نه دا.